

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської обласної державної адміністрації

Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ІНТЕРЕСНО, ЯКІСНО, ДОСТУПНО!

Бібліографічний дайджест

Миколаїв, 2018

Укладач В. Є. Щербак
Редактор О. К. Карпенко
Відповідальний за випуск Т. А. Жайворонок

Нова українська школа: цікаво, якісно, доступно! : бібліограф. дайджест / Миколаївська обл. б-ка для дітей ім. В. О. Лягіна ; уклад. В. Є. Щербак. – Миколаїв : 2018. – 24 с.

Бібліографічний дайджест включає нормативно-правові документи органів влади, статті ведучих спеціалістів в галузі освіти та науки. Відомі вчені, спеціалісти, вчителі розкажуть, як вони на практиці та в житті бачать реформування освіти в Україні.

Шановні друзі!

Масштабні зміни у розвитку українського суспільства, освіти і науки зумовили значне зростання нової інформації, потребу переосмислення і упорядкування знань, прискорили інтеграційні і комунікативні процеси. Ці тенденції є особливо характерними для освітянської галузі, у якій протягом останніх років відбуваються принципові зміни.

Сьогодні сучасна Українська держава потребує модернізації багатьох суспільних інститутів та процесів, це, насамперед, стосується школи й освіти. Зокрема, зміст шкільної освіти повинен бути оновлений так, щоб випускники середньої загальноосвітньої школи могли швидко адаптуватися в самостійному житті, цілеспрямовано використовувати свої знання як для самореалізації в професійному й особистому плані, так і в інтересах суспільства чи держави.

У 2017 році Верховна Рада проголосувала за реформу української освіти, яка починає свій старт з 2018 року з реформи початкової освіти. Реформа розрахована на роки, адже неможливо швидко змінити освітню традицію, що плекалася в Україні протягом десятків років. Проте, зміни вже розпочались, і Міністерство освіти і науки робить усе, аби вони були невідворотними. Зокрема, у вересні 2017 року було ухвалено новий закон «Про освіту», який регулює основні засади нової освітньої системи. Затверджено новий стандарт початкової освіти. На черзі – ухвалення нового закону «Про загальну середню освіту», який визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти та сприяє вільному розвитку людської особистості, формуванню цінності правового демократичного суспільства в Україні.

...Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті.

НУШ – це школа, до якої приємно ходити учням. Тут прислухаються до їхньої думки, вчать критично мислити, не бояться висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас, батькам теж подобається відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння...

Одним з найважливіших завдань, які стоять перед новою українською школою, - сформувати в учнів уміння самостійно здобувати знання, створити сприятливі умови, аби явити у вихованця всебічно розвинуту, свідому особистість, яка може робити свідомий вибір і застосовувати отримані знання у життєвому просторі. Школа зараз стає рушієм і йтиме попереду суспільства. Тому треба змінювати підхід до організації навчання, ставлення вчителів до дітей, відносин між вчителями та управлінням школою.

Інформаційний дайджест, який підготувала Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна, рекомендований всім, кого цікавить реформування освітньої галузі, зокрема шкільної освіти. Матеріал розміщено за розділами:

**1. Моніторинг законодавства
(Нормативно-правові документи з питань освіти);**

2. Нова освіта – нові перспективи;

3. Творча майстерня вчителя;

4. Освіта в зарубіжних країнах.

У межах розділу матеріал подано за алфавітом прізвищ авторів та назв публікацій.

1. Моніторинг законодавства

(Нормативно-правові документи з питань освіти)

Даний розділ включає нормативно-правові та інструктивно-методичні документи вищих органів влади, Міністерства освіти і науки з питань організації і планування навчального процесу. Для зручності та швидкого доступу до інформації дається електронна адреса, за якою ви зможете знайти документ.

Україна. Закон. Про освіту : закон від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII // Голос України. - 2017. - 27 верес. - С. 10-22.

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

У новому Законі України «Про Освіту» сформульовано мету освіти:

- **всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей; формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей;**
- **виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;**
- **збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору...**

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова від 21 лют. 2018 р. № 87 // Урядовий кур'єр. - 2018. - 23 лют. - С. 10-13.

https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів : постанова від 13 верес. 2017 р. № 684 // Урядовий кур'єр. - 2017. - 18 верес. - С. 4.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/684-2017-п>

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» :

розпорядження від 13 груд. 2017 р. № 903-р // Урядовий кур'єр. - 2017. - 22 груд. - С. 12.

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-p>

Україна. Кабінет Міністрів. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження від 14 груд. 2016 р. № 988-р // Урядовий кур'єр. - 2016. - 28 груд. - С. 16.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>

Україна. Кабінет Міністрів. Про утворення Державної служби якості освіти України: постанова від 6 груд. 2017 р. № 947 // Урядовий кур'єр. - 2017. - 13 груд. - С. 4.

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/947-2017->

Україна. М-во освіти і науки. Про деякі питання щодо організації виховної роботи у навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році : лист М-во освіти і науки України від 27.07.2017 р. №1/9-413 // Шкільний світ. - 2017. - № 20. - С. 5-13.

https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/56857/

«...Сутність нового Закону про освіту в тому, що наскрізні вміня повинні пронизувати всі предмети. Це не можна вирішити одним спецкурсом, а має постійно в процесі навчання формуватися в дитини. Якщо сказати основну ідею нової української школи — це школа для сучасного життя в сучасному суспільстві. Критичне мислення, медіаграмотність, вміня аналізувати — критично необхідні для успішної людини сьогодні, інакше вона не зможе дати собі раду у виріш проблем, які постають сьогодні в цьому динамічному світі...»

Л. Гриневич
Міністр освіти і науки

Україна. М-во освіти і науки. Про деякі організаційні питання щодо підготовки педагогічних працівників для роботи в умовах Нової української школи :наказ МОН № 34 від 15.01.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/58997/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Про затвердження графіка проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів на 2019-2023 роки: наказ МОН № 148 від 15.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59579/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Про затвердження Орієнтовної навчальної програми підготовки тренерів для навчання педагогічних працівників, які навчатимуть учнів перших класів у 2018-2019 і 2019-2020 навчальних роках : наказ МОН № 97 від 05.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59314/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Про організацію та проведення підготовки вчителів іноземних мов, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 навчальному році, закладами післядипломної педагогічної освіти до викладання

іноземних мов (англійської, німецької та французької) відповідно : наказ МОН № 208 від 27.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59823/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів навчальної літератури для позашкільних навчальних закладів системи освіти у 2018 році: наказ МОН № 183 від 22.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/pozashk_osv/59684/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Про проведення першого циклу моніторингового дослідження стану сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи : наказ МОН № 118 від 09.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59489/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Щодо деяких організаційних питань з підготовки педагогічних працівників на сайті студії онлайн-освіти EdEra : лист МОН № 1/9-114 від 26.02.2018 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59776/ . – Назва з екрану.

Україна. М-во освіти і науки. Щодо Типового положення про філію закладу освіти : лист МОН № 1/9-96 від 14.02.18 р. : [Електронний ресурс] // Освіта.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59560/ . – Назва з екрану.

УкрІНІ (Укр. ін-т нормативної інформ.).
Учительський кодекс. Організація і планування навчального процесу : зібрання правових, інструктивно-методичних документів, які регулюють роботу вчителя. Початкова школа 2017-2018 навчальний рік // ШБІЦ. Бібліотечна робота. - 2017. - № 7. - С. 1-86.

УкрІНІ (Укр. ін-т нормативної інформ.).
Учительський кодекс. Організація і планування навчального процесу : зібрання нормативно-правових, інструктивно-методичних документів, які регулюють роботу вчителя. Основна школа: 2017-2018 навчальний рік // ШБІЦ. Бібліотечна робота. - 2017. - № 8. - С. 1-90.

...Освіта – процес і результат засвоєння особистістю певної системи наук, знань, практичних умінь і навичок і пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також морально-етичної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та індивідуальну своєрідність цієї особистості...

Гончаренко С. У.

Енциклопедія освіти. – К., 2008. – С. 614.

2. Нова освіта – нові перспективи

Освіта є унікальною галуззю за масштабом і впливом на життя кожної людини і розвиток держави. Прийнятий у вересні 2017 року після гострих і численних

дискусій новий Закон України «Про освіту» без перебільшення є знаменною подією, яка зумовлює розвиток усіх рівнів освіти на тривалу перспективу. Вся освітня діяльність буде організована з урахуванням навичок ХХІ століття та відповідно до індивідуальних траєкторій учнів: від комунікативних типів завдань (знайти спільну мову з друзями, учителями, однокласниками, батьками,

незнайомими людьми) до творчих (креативно-інноваційних). У навчанні будуть враховані вікові особливості фізичного, психічного і розумового розвитку дітей. З цією метою запроваджується двоциклова організація освітнього процесу на рівнях початкової і базової загальної середньої освіти.

«...Держава створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на усіх її рівнях, з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів».

Буде забезпечено неупереджене та справедливе ставлення до кожного учня, буде подолано будь-яку дискримінацію (за ознакою віросповідання, гендеру, здоров'я, національності тощо). Відзначатися будуть зусилля й успіхи усіх учнів. Учителів навчатимуть, як плекати гідність і віру учнів у себе. Учні матимуть свободу вибору предметів та рівня їхньої складності. З'явиться можливість навчання в різновікових предметних або міжпредметних групах. З цією метою потребує змін також організація простору й класу: крім класичних варіантів, буде використано новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко переорієнтовувати для групової роботи.

У новій школі буде заохочуватися інклюзивна освіта. Для учнів з особливими потребами буде створено умови для навчання спільно з однолітками. Для таких дітей буде запроваджено індивідуальні програми розвитку, включаючи корекційно-реабілітаційні заходи, психолого-педагогічний супровід.

Сьогоднішні школярі повинні відчувати зміни і отримати кращу якість

освіти. Саме тому вже почали оновлюватися програми початкової школи. Паралельно зі структурними змінами будуть удосконалюватися методики викладання в школі, підвищуватиметься кваліфікація вчителів, педагогічна освіта переорієнтовуватиметься на компетентнісне навчання, педагогіку партнерства, індивідуальний підхід.

Про ці, та багато інших змін, які очікують освіту в наступні роки, познайомлять матеріали цього розділу. Відомі вчені, спеціалісти, вчителі розкажуть, як вони на практиці та в житті бачать реформування освіти в Україні.

Біла О. Управління процесом інформатизації навчального закладу в умовах розбудови Школи відкритої освіти / О. Біла // Рідна школа. - 2016. - № 2-3. - С. 44-48.

У статті обґрунтовано актуальність питання інформатизації навчального закладу в умовах розбудови Школи відкритої освіти. Розглядаються основні підходи до управління процесом інформатизації в колегіумі, особливості впровадження ІКТ-технологій у дидактичну систему навчального закладу.

Бистрянцев М. Створення інформаційно-освітнього простору загальноосвітньої школи / М. Бистрянцев // Рідна школа. - 2016. - № 10. - С. 19-24.

Букатюк У. Реформа освіти: що реально зміниться для дітей, батьків та вчителів : [Електронний ресурс] : [автор розповідає, які зміни очікують вчителів, школи та учнів] / У. Батюк // Еспресо : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу:https://espresso.tv/article/2017/09/07/na_scho_chekaty_dityam_vchytelyam_ta_shkolam_vid_novogo_zakonu_pro_osvitu . – Дата звернення: 21.03. 2018. – Назва з екрана.

Гажала О. Дослідно-експериментальна робота як чинник інноваційного розвитку освітнього закладу / О. Гажала // Рідна школа. - 2015. - № 7-8. - С. 15-19 : фот.

Метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися протягом життя. Це передбачає реформування системи освіти, в основу якого покладатимуться принцип пріоритетності людини, модернізація структури, змісту й організації освіти, створення та забезпечення можливостей для реалізації різноманітних освітніх моделей.

Галата С. Альтернативна освіта : у новому законопроекті «Про освіту» передбачені нові форми здобуття середньої освіти / С. Галата // Освіта України. - 2016. - 13 черв. - С. 6.

Глушко О. В. Реалізація методу проектів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи / О. В. Глушко // Інформатика в школі. - 2016. - № 11. - С. 2-6.

Гораш К. Прогнозування інноваційного розвитку загальної середньої освіти: діяльнісний аспект / К. Гораш // Рідна школа. - 2016. - № 7. - С. 21-25.

У статті висвітлено результати дослідження проблеми прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Сформульовано поняття «прогнозування розвитку загальної середньої освіти», розкрито діяльнісний аспект прогнозування на основі визнаних і обґрунтованих специфічних особливостей та психологічної структури прогнозування як фахової діяльності.

Горожанкіна О. Організація науково-методичної роботи в експериментальному загальноосвітньому навчальному закладі «Школа культури здоров'я - Школа майбутнього» / О. Горожанкіна // Рідна школа. - 2015. - № 9-10. - С. 38-41.

Гриценюк Ж. Полікультурна освіта в гімназії: зміст і форми роботи / Ж. Гриценюк // Рідна школа. - 2016. - № 8-9. - С. 20-23.

Частиною першою статті 45 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. за № 2145-VIII, який набув чинності 28.09.2017, визначено, що інституційний аудит – це комплексна зовнішня перевірка та оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти (крім закладів вищої освіти), які забезпечують його ефективну роботу та сталий розвиток.

Гурак Р. Інституційний аудит: хто, кого і навіщо перевірятиме / Р. Гурак // Методист. – 2018. - № 1. – С. 6-8.

Інституційний аудит – новий термін, який вимагає від освітян розуміння всіх аспектів, які він містить і які інновації започаткує. Не менш важливо, хто буде залучений до процесів перевірки закладів освіти та якими документами засвідчуватимуть результати аудиту. На запитання відповідає Руслан Гурак, голова Державної інспекції навчальних закладів, на базі якої створено Державну службу

якості освіти України.

Дишлова О. Виховна система колегіуму в умовах розбудови громадського суспільства / О. Дишлова // Рідна школа. - 2016. - № 2-3. - С. 54-60.

У статті розглянуто питання формування виховної системи навчального закладу на основі ідей відкритої освіти. У зв'язку з цим школі відводиться роль об'єднувального центру для розв'язання проблем та розвитку громади, виховання почуття відповідальності представників спільноти - учнів, учителів, батьків, членів громади - за майбутнє суспільства та держави.

Дроздовський Д. Виклики й перспективи реформування сучасної освіти в Україні / Д. Дроздовський // Дивослово. - 2018. - № 1. - С. 2-6.

Дуда В. Формування готовності молодших школярів до продуктивної діяльності в середній і старшій ланках гімназії / В. Дуда // Рідна школа. - 2015. - № 9-10. - С. 45-48.

У статті обґрунтовуються шляхи розвитку творчого мислення молодших школярів - майбутніх гімназистів - у навчальному закладі «Школа культури здоров'я - Школа майбутнього в контексті європейської інтеграції України».

Зражевський Ю. Початкова школа: післямова до педагогічного форуму / Ю. Зражевський // ШБІЦ. Бібліотечна робота. - 2017. - № 2. - С. 18-19.

Калашник О. Інформатизація як один з пріоритетних напрямків активізації діяльності шкільних методичних служб / О. Калашник // Українське слово і сучасність. - 2016. - № 11. - С. 34-40.

Керівник Держслужби якості освіти: «Ми будуюмо систему довіри і допомоги» : [Електронний ресурс] : [Р. Гурак під час стратегічної сесії «Система забезпечення якості шкільної освіти» розповів, як буде працювати служба] // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/news/kerivnyk-derzhsluzhby-yakosti-osvity-my-buduyemo-systemu-doviry-i-dopomogy/> . – Дата звернення: 21.03. 2018. – Назва з екрана.

Кириленко С. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: теоретико-методологічні та методичні сегменти / С. Кириленко, О. Кіян // Рідна школа. - 2016. - № 4. - С. 50-54.

Кириченко М. Соціальна відповідальність в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» / М. Кириченко // Методист. 2018. - №2. – С. 9-13.

Коваль Л. Чому батьки виконують домашні завдання / Л. Коваль // Урядовий кур'єр. - 2016. - 2 берез. - С. 1, 4.

Освітняни спрощують навчальні програми й зменшують учням кількість предметів.

Коваль Ю. В. Інноваційні підходи в екологічній освіті, просвіті і вихованні підростаючого покоління в галузі освіти / Ю. В. Коваль // Безпека життєдіяльності. - 2015. - № 12. - С. 9-10.

Ковалів І. «Кожен підручник оцінять учитель, науковець і методист» : [інтерв'ю з директором Інституту модернізації змісту освіти Наталією Вяткіною] / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2016. - 12 берез. - С. 5.

Ковалів І. Математика чи біологія: старшокласники обиратимуть предмети / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2017. - 4 лют. - С. 1, 4.

Майбутні випускники вивчатимуть удвічі менше обов'язкових дисциплін і отримують більш ґрунтовні знання

«...Є низка компетентностей, від яких залежить успішність людини в наш час. Це громадянська, соціальна компетентність, уміння спілкуватися з людьми, збереження власного здоров'я, навички володіти своїм емоційним станом, культурна компетентність, вміння навчатися впродовж життя й критичне мислення, підприємливість та інноваційність.

Маємо перейти від вертикальної, авторитарної педагогіки до горизонтальної — до взаємодії між батьками, вчителями й учнями, тобто до педагогіки партнерства. Це одне з найскладніших завдань. Воно впирається не лише в те, щоб навчити педагога нових технологій, а й у зміну його свідомості. Саме тут може бути джерело найбільшого опору освітній реформі. Наше гасло дуже просте: ми маємо перетворити українську школу на школу для сучасного життя. Еліту треба не тільки виховати, а й утримати. Нині інтелектуальний потенціал переміщується з країни за кордон, бо молодь бачить там можливості для саморозвитку як у науці, так і в бізнесі. Як, власне, і можливості для гідного життя. Щоб це виправити, ми маємо присвоїти собі свою державу — і це не просто кричати всюди «зрада», а пропонувати реальні сценарії зміни ситуації, шукати рішення. Відповідальність за своє життя, вибір, свою країну — один із найважливіших результатів української школи, який мав би бути...».

Л. Гриневич
Міністр освіти і науки України

Ковалів І. Панянки без кадетів / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2017. - 15 черв. - С. 4.

Журналісти побували у столичному ліцеї-інтернаті й дізналися, чому під час роздільного навчання покращуються результати.

Ковалів І. Учнів навчать користуватися знаннями / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2017. - 1 лют. - С. 4.

Ковалів І. Чому діти хотітимуть іти до школи / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2017. - 29 груд. - С. 5.

Усі діти, які вперше підуть до школи 1 вересня 2018 року, потраплять у нове освітнє середовище. Найменші вже не сидітимуть за партами, та й самі стільниці будуть мобільними й їх розставлятимуть не рядами, як зазвичай, а колом або попарно — щоб діти могли працювати у групах, спілкуючись одне з одним.

Короденко М. Лілія Гриневиц: важливо, щоб учителі стали агентами змін : [міністр освіти і науки розповіла про основні вектори реформування освітньої галузі, які передбачає Закон «Про освіту»] / М. Короденко // Освіта України. — 2016. — 10 жовт. — С. 4-5.

Красняков Є. Оптимізацію шкільної мережі не можна проводити за «спущеним згори» планом / Є. Красняков // Голос України. - 2016. - 19 серп. - С. 4.

Крок до якісної освіти : створено новий орган – Державну службу якості освіти України // Методист. – 2018. - №1. – С. 4-5.

Уряд зробив крок до розбудови системи забезпечення якості освіти, яка покликана допомогти освітнім закладам підвищити якість освіти, сформуванню довіри суспільства до закладів освіти та органів управління освітою, а також гарантують її якість.

Левченко Н. Єдиний інформаційний освітній простір ЗНЗ як складова формування його іміджу / Н. Левченко, Т. Поджара // Рідна школа. - 2015. - № 7-8. - С. 77-80.

У статті представлено обговорення проблеми створення єдиного інформаційного освітнього простору.

Левчишена О. Система науково-методичної роботи в контексті упровадження моделі Школи відкритої освіти / О. Левчишена // Рідна школа. - 2016. - № 2-3. - С. 49-53.

У статті представлено систему науково-методичної роботи колегіуму, спрямованої на самоосвіту, саморозвиток та самореалізацію вчителя-професіонала. Обґрунтовано основні характеристики педагогічної діяльності під час становлення вчителя. Узагальнено новітні технології, механізми оцінювання діяльності педагога в умовах упровадження моделі Школи відкритої освіти.

...Маркетинг в освіті – це соціально-етичний маркетинг, що вимагає збалансованості трьох факторів: прибутку освітнього закладу, потреб і сподівань споживачів та інтересів суспільства...

Таланова Ж. В.
Енциклопедія освіти. – К., 2008. – С. 473.

Луканська А. Мовна стаття Закону «Про освіту» не звужує, а розширює і гарантує права національних меншин / А. Луканська // *Голос України*. - 2017. - 5 жовт. - С. 1, 6-7.

Маркова І. С. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: від теорії до практики : (у запитаннях та відповідях) / І. С. Маркова, В. І. Садкіна // *Історія та правознавство*. - 2016. - № 25-26. - С. 3-6.

Машика В.Т. Основні новели Закону України «Про освіту» / В. Т. Машика // *Мистецтво в школі*. - 2018. - № 1. - С. 20-24.

Набув чинності Закон України «Про освіту». Цей нормативно-правовий акт має дати старт реформуванню української освіти та нові можливості для розвитку й підвищення своєї конкурентоспроможності здобувачам освіти, освітянам та закладам освіти. Деякі його новели мають бути конкретизовані у спеціальних законах та підзаконних актах, які на виконання Закону мають бути видані урядом України та МОН.

Медуниця Ю. Інвестиції у навчання й знання / Ю. Медуниця // *Урядовий кур'єр*. - 2016. - 10 берез. - С. 2.

Запропонована урядом система опорних шкіл покликана якісно змінити рівень середньої освіти.

Моїсеєва Т. Вітер змін / Т. Моїсеєва // *Урядовий кур'єр*. - 2017. - 13 верес. - С. 5.

255 голосами парламент ухвалив у другому читанні законопроект «Про освіту». Робота над ним тривала три роки, стартувавши за команди попереднього керівника профільного міністерства Сергія Квіта. До марафону з підготовки нового документа долучилися викладачі, керівники шкіл, депутати.

Новшества українського образования в 2018 году : [реформа української освіти починає свій старт з 2018 року] // *Рідне Прибужжя*. - 2018. - 11 січ. - С. 14.

Овдієнко Л. Управління Школою відкритої освіти: сучасні виміри і тенденції : [досвід роботи Запорізького колегіума «Мала гуманітарна академія»] / Л. Овдієнко // *Рідна школа*. - 2016. - № 2-3. - С. 5-11.

У статті представлено досвід інноваційного закладу з особливою системою культури та організацією навчально-виховного процесу як результат діяльності команди однодумців, яка пройшла свідомий практичний шлях, побудований на науковій основі. Автор стверджує, що колегіум - не лише освітній заклад, а й осередок розвитку громади, в якому особливу увагу спрямовано на питання соціального партнерства, розвиток громадської самоорганізації, самоуправління, а в цілому - на розвиток громадського суспільства.

Омелянчук І. Чи встигатиме нова українська школа за поколінням альфа? / І. Омелянчук // *Урядовий кур'єр*. - 2018. - 3 лют. - С. 8.

На Рівненщині констатують, що діти вимагають компетентісних підходів до навчання.

Про освіту в термінах : 70 термінів із нового Закону України «Про освіту» // *Методист*. - 2018. - № 3. - С. 16-22.

Закон України «Про освіту» Містить ряд термінів (і нових, і вже відомих). Їх правильне застосування, як будь-якої термінології, гарантує чітке розуміння та коректну передачу інформації. Даються основні терміни та їх визначення з цього документа.

Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти / О. Савченко // Початкова школа. – 2018. - № 1. – С. 1-4.

«...Освіта є унікальною галуззю за масштабом і впливом на життя кожної людини і розвиток держави. Тому прийняття у вересні ц. р. нового Закону України «Про освіту» без перебільшення є знаменною подією, яка зумовлює розвиток усіх рівнів освіти на тривалу перспективу. Цей Закон регулює суспільні відносини щодо реалізації кожною людиною права на освіту, права та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь в реалізації, а також визначає компетенції державних органів та органів місцевого самоврядування в галузі освіти...».

**Савченко О.
Академік НАПН України**

Саратовська Ж. Г. «Діти і папери»: полювання на «Бюрокразавра» та висновки проекту : [інтерв'ю з радником міністра освіти і науки України Олександром Елькіним] / Ж. Г. Саратовська // Шкільний бібліотекар. - 2017. - № 4. - С. 6-10.

Сібіль О. Запорізький колегіум «Мала гуманітарна академія» - модель Школи відкритої освіти : [досвід роботи] / О. Сібіль // Рідна школа. - 2016. - № 2-3. - С. 32-37.

У статті розкрито чинники, що зумовлюють необхідність становлення відкритої освіти. Визначено мету, завдання колегіуму відповідно до місії закладу та обґрунтовано основні принципи. Охарактеризовано напрями реалізації відкритої освіти колегіуму, згадано партнерів реалізації кожного напрямку.

Скиба М. Старт «Нової української школи» : [Електронний ресурс] / М. Скиба // Українська правда : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/society/2017/12/18/228015/> . – Дата звернення: 20.03.2018. – Назва з екрана.

Співаковський О. Успіх і результативність - через широке партнерство : як розвиватися освітній сфері / О. Співаковський, О. Панич // Голос України. - 2017. - 19 січ. - С. 4.

Ніщо так наочно не ілюструє небезпечні тенденції життя нашої країни, як характерні процеси, що відбуваються в освіті. Скорочення кількості учнів та студентів, пониження стандартів та якості освіти, перевантаження вчителів, закриття шкіл, училищ, «оптимізація» вищих навчальних

закладів, численні випадки корупції та плагіату — все це очевидні свідчення «вимивання» людського потенціалу, тісно пов'язані з труднощами економіки і нераціональної політики, які все ще не вдається подолати. Навіть якщо динаміка цих процесів різна у різних регіонах.

Стурбовані мовою : як сусіди України (не) зрозуміли ст. 7 Закону України «Про освіту» // Українська мова та література. - 2018. - № 1-2. - С. 8-17.

STEM-освіта - шлях до майбутнього // Шкіл. бібліотекар. - 2017. - № 9. - С. 2-5.

STEM-освіта - шлях до майбутнього // Основи здоров'я. - 2017. - № 9. - С. 2-5.

Таланчук П. Сучасна освіта вимагає радикальних змін / П. Таланчук // Урядовий кур'єр. - 2016. - 2 черв. - С. 10.

У виховному комплексі наголос потрібно зробити на моральних і гуманітарних пріоритетах, у навчальному - на якості підготовки.

Товкало М. Ланцюг співпраці: сім'я - учень - учитель - громада / М. Товкало // Сучасна школа України. - 2015. - № 12. - С. 4-43.

Чернова О. Нова українська школа: 9 змін, які пропонує Міносвіти : [Електронний ресурс] / О. Чернова // Hromadske : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/nova-ukrainska-shkola-9-zmin-iaki-proponuie-minosvity> . – Дата звернення: 20.03.2018. – Назва з екрана.

Чижевський Б. Освіта потребує повноцінного фінансування та розвитку : [розмова з завідуючим секретаріату Комітету з питань науки і освіти, заслуженим працівником освіти України] / Б. Чижевський // Голос України. - 2017. - 4 лют. - С. 9.

Шверненко О. Метаморфози і нонсенси сільської освіти / О. Шверненко // Голос України. - 2017. - 22 верес. - С. 8.

Шимон Ю. Основні зміни до Закону України «Про загальну середню освіту» у зв'язку із прийняттям Закону України «Про освіту» / Ю. Шимон // Історія України. - 2018. - № 2. - С. 11-14 : вкл. арк.

...Світ високих технологій потребує фахівців, які уміють працювати на межі різних дисциплін, розв'язувати складні інженерні задачі, працювати в команді, мають навички критичного мислення. Спеціалісти майбутнього повинні мати відповідний багаж знань з природничих наук, технологій, інженерії, математики. Держави, орієнтовані на технологічний прогрес, першими усвідомили цю проблему. Так виник новий тренд в освіті - STEM...

Шулікін Д. Ключ до нової школи: [обговорення Концепції нової української школи] / Д. Шулікін // Освіта України. – 2016. - 3 жовт. – С. 6.

Шулікін Д. Правове забезпечення реформи освіти / Д. Шулікін, Н. Кулик // Освіта України. - 2015. - 14 груд. - С. 4.

Щоденник реформи «Нова українська школа» : [дається упорядкування документів за ступенем школи, а також документів обов'язкового застосування] // ШБЦ. Бібліотечна робота. - 2018. - № 2. - С. 22-28.

Ястребова В. Концепція моделі Школи відкритої освіти / В. Ястребова, Л. Овдієнко, О. Сібіль // Рідна школа. - 2016. - № 2-3. - С. 21-25.

3. Творча майстерня вчителя

Світ динамічно змінюється, він змушує приймати нові виклики, і саме вчителі

знаходяться на передовій змін. Адже в учителя найбільш відповідальне завдання – підготувати наших дітей до майбутнього. Саме тому їм потрібно навчити дітей сміливо відповідати на виклики долі, не боятися програвати, вміти вигравати, критично мислити в заповненому інформацією світі. Справді, талановитий педагог не тільки навчає, а й впливає на формування життєвої позиції та пріоритетів, закладає

грунтові основи майбутнього.

Реформування шкільної освіти показала, що в Україні багато професійних, вимогливих до себе вчителів. Вони готові йти вперед, розуміють глибину та незворотність змін, які останні декілька років відбуваються у нашому суспільстві. Тому нова школа потребує нового вчителя, який може стати агентом змін в країні. Реформою передбачено низку стимулів для особистого і професійного зростання вчителів, щоб залучити до професії найкращих. Насамперед, учителю буде надано академічну свободу. Учитель зможе готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання; активно виражати власну фахову думку. Держава гарантуватиме йому свободу від втручання у професійну діяльність.

«...Добрий педагог розрізняє два види тиску. Перший - педагогічний, коли учня спонукають до навчання, мотивують. Але не дай Боже, щоб цей тиск перейшов на другий вид, на особистісний. Повага і довіра є тоді, коли вчитель є вимогливим, але в той же час він справедливо оцінює рівень досягнень учнів...».

**Хобзей П.
заступник міністра освіти і науки України**

Сьогодні держава заборгувала перед учителями. Нині їх статус у суспільстві не відповідає тій високій місії, що покладено на них. Саме тому одним із пріоритетів роботи Міністерства освіти і науки є підвищення статусу вчителя. Міністр освіти і науки Лілія Гриневич у своєму інтерв'ю сказала: «Щоб ми з вами не написали в стандартах, які б ми не робили відкриті платформи чи підручники, якщо вчитель не зможе оволодіти цими методиками, зміни не торкнуться дітей. Тому, ідея полягає в тому, щоб мотивувати найкращих учителів, які володіють цими методиками і спонукати їх ділитися цим досвідом зі своїми колегами. Вчителі, які будуть відчувати, що вони готові до змін і оволоділи необхідними методиками, мають це довести на добровільній сертифікації. Якщо вони її пройдуть - отримуватимуть надбавку, але їхня додаткова функція полягатиме в тому, що вони повинні будуть ділитися своїм досвідом з колегами...».

Реальна дієвість нової української школи залежить від кожного конкретного педагога: його знань, умінь, компетенцій, розуміння стратегічних цілей діяльності та наявності дієвого інструментарію для практичної реалізації заявлених завдань.

Вчителі завжди активно діляться своїм досвідом роботи з колегами. Ця підбірка познайомить з досвідом роботи вчителів України.

Аристова Л. С. Проектна діяльність на уроках музики / Л. С. Аристова // Мистецтво та освіта. - 2016. - № 3. - С. 17-19.

Брожек Н. Система роботи вчителя з впровадження в практику пошуково-дослідницької технології навчання / Н. Брожек // Українське слово і сучасність. - 2016. - № 11. - С. 4-12.

Вірченко Т. Підготовка вчителя до організації учнівських досліджень / Т. Вірченко // Дивослово. - 2015. - № 10. - С. 14-23.

Галата С. Український вчитель іще всіх здивує : [про конференцію «Трансформація освіти. На шляху до миру та соціальних змін в Україні»] / С. Галата // Освіта України. – 2016. – 7 листоп. – С. 6-7.

Дула О. А. Формування педагогічного колективу / О. А. Дула // Шкіл. психологу. Усе для роботи. - 2016. - № 8. - С. 30-31.

Кінцанс В. П. Сміх і гумор у роботі сучасного педагога / В. П. Кінцанс // Шкільний світ. - 2016. - № 5. - С. 5-7.

Сучасна освіта потребує педагога, який має високі інтелектуальні та комунікативні якості, здатного критично мислити і творчо підходити до вирішення поставлених завдань. Педагогічну цінність становлять такі властивості людської природи, як гумор, дотепність і сміх. Почуття гумору фахівці ставлять в один ряд з іншими необхідними емоційними особливостями, які становлять професійну компетентність педагога.

«Професійна компетентність педагога – здатність педагога ефективно здійснювати професійну діяльність: швидко оволодівати сучасними способами діяльності та успішно виконувати професійні обов'язки. Професійна компетентність не зводиться лише до набору знань та вмінь, а визначає необхідність їхнього ефективного застосування в реальній освітній практиці».

В. Введенський

коштом видала красиву ілюстровану «Рахівничку». Викладає педагог у мальовничому містечку в обіймах гір— у Верховинській експериментальній «Школі майбутнього» на Івано-Франківщині.

Ковалів І. Чи потрібна старшокласникам фізика? / І. Ковалів // Урядовий кур'єр. - 2017. - 4 берез. - С. 5.

«...Наша освіта - дуже вертикальна: директор, завуч, учителі, діти і десть там батьки. Але щоб побудувати довіру, ми маємо будувати горизонтальні зв'язки, партнерство. Щоб вчитель був на рівні учня, щоб вони сиділи разом на килимку та розмовляли.Тоді вибудовується довіра, повага до гідності. Саме це закладено в концепцію НУШ».

Хобзей П.
заступник міністра освіти і науки України

Учителі-практики й громадські активісти застерігають: нові програми мають пройти апробацію.

Колотило Л. М. Розвиток комунікативних компетентностей на уроках української мови в молодших школярів з особливими потребами / Л. М. Колотило // Дитина з особливими потребами. - 2016. - № 4. - С. 9-10.

Короденко М. Лілія Гриневич: реформа освіти без учителя не вдасться / М. Короденко // Освіта України. - 2015. - 21 груд. - С. 4-5.

Кравчинська Т. Професіогенез : професійний розвиток методистів РМК, ММК в умовах впровадження НУШ / Т. Кравчинська // Методист. – 2018. - № 2. – С. 38-41

Будь-які освітні реформи в результаті стосуються конкретного виконавця – вчителя. Саме методисти районних (міських) методичних кабінетів (центрів) є основною підтримкою вчителів під час реалізації на практиці професійних інновацій.

Куликова І. С. Застосування мережевого сервісу «Хмара слів» на уроці: педагогічна майстерня / І. С.Куликова, О. І. Отаманська // Основи здоров'я. - 2017. - № 12. - С. 34-37.

Стаття знайомить з наочним демонструванням прийомів, які дозволяють учителю (незалежно від предмета, який він викладає) підвищувати ефективність викладання і оптимізувати процес формування і розвитку пізнавальної активності учнів.

Левченко В. Професійна мобільність : соціально-психологічні чинники формування професійної мобільності особистості педагога в ситуаціях змін / В. Левченко // Методист. – 2018. - №2. С. 42-46.

Мариновська О. Методичний менеджмент освітніх інновацій: неперервний професійний розвиток педагогічних працівників / О. Мариновська // Рідна школа. - 2016. - № 7. - С. 32-37.

Мартиненко С. Особливості індивідуального підходу до учнів у навчально-пізнавальній діяльності / С. Мартиненко // Початкова школа. - 2015. - № 5. - С. 2-5.

Матат Д. «Профільний» експеримент / Д. Матат // Освіта України. - 2015. - 14 верес. - С. 12.

Мультимедійні комплекси, нетбуки і планшети, кілька точок Wi-Fi, належним чином обладнані кабінети біології, фізики, хімії, історії, інформатики та інформаційних технологій, основ здоров'я та економіки дозволяють учителям проводити уроки за допомогою всесвітньої мережі. Це - не дистанційне навчання в прямому його розумінні. Це лише одна з форм організації занять у навчальному закладі.

Матросова Т. О. Роль проектної діяльності у підвищенні навчально-пізнавальної діяльності учнів / Т. О. Матросова // Історія та правознавство. - 2018. - № 4-5. - С. 7-9.

Моїсеєва Т. Онлайн проти офлайну / Т. Моїсеєва // Урядовий кур'єр. - 2017. - 20 трав. - С. 4.

За сотню кілометрів від Дніпра є село Личкове, де живе близько трьох тисяч людей. Як часто буває в наших реаліях, у тамтешній школі вчителем інформатики за сумісництвом працює викладач історії. Тож цього року п'ятикласники вивчали програмування на основі нового онлайн-курсу — української платформи Prometheus.

Ніколенко Л. Нова українська школа: інтеграційний підхід у початковій загальній освіті / Л. Ніколенко // *Методист.* – 2018. - № 2. – С. 72-74.

«Трапляється, що один якийсь випадок, окремий факт у спілкуванні педагога з учнями залишає слід у вихованця на все життя, а інколи впливає так сильно, що зразу ж міняються всі його плани на майбутнє. Так трапляється, коли вчитель подає приклад високого гуманізму, чесності, благородства і порядності, проявляє увагу і віру в сили дитини».

А. Кодратенков

Остапенко Г. Корпоративне управління : семінар для керівників загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів міста / Г. Остапенко, А. Рябикіна // *Методист.* – 2018. - №1. – С. 29-48.

Автори запрошують на семінар, присвячений всім тонкощам управлінської діяльності, які необхідні сучасному керівнику.

Остапенко Г. Підвищення професійної компетентності педагога в умовах Нової української школи. Семінар для керівників ЗЗСО міста / Г. Остапенко, А. Рябикіна, М. Хрипун // *Методист.* – 2018. - № 3. – С. 23-50.

Автори пропонують детальну розробку семінару для керівників закладів загальної середньої освіти міста.

Павленко Н. М. Методичні смаколики педагога з невеликим досвідом / Н. М. Павленко // *Основи здоров'я.* - 2015. - № 12. - С. 21-26.

Розвиток інформаційно-освітнього середовища - умова підвищення професійних компетентностей педагога // *Початкова школа.* - 2016. - № 1. - С. 3-5.

Самойленко О. Використання хмарних технологій у професійному розвитку педагогічних працівників / О. Самойленко // *Методист.* – 2018. - № 2. – С. 64-67.

Сидоренко В. Методична діяльність у суспільстві, яке навчається: виклики, проблеми, перспективи розвитку / *Методист.* – 2018. - № 2. – С. 14-27.

Автор розглядає напрями науково-методичного супроводу професійного розвитку педагога в їх різноманітності й варіативності, адресній спрямованості.

Сорока Т. В. Креативні методи в підході до сучасного уроку : [досвід роботи] / Т. В. Сорока // *Основи здоров'я.* - 2017. - № 10. - С. 11-13.

Сорока В. Учителі й батьки: погляд на школу і реформи / В. Сорока // *Освіта України.* - 2015. - 21 верес. - С. 6.

Результати опитування батьків, педагогів і директорів свідчать: якість середньої освіти - на середньому рівні, ініціативи щодо реформування очікують від профільного міністерства, ідею 12-річної школи підтримують далеко не всі.

Сорочан Т. Підготовка тренерів для навчання вчителів Нової української школи / Т. Сорочан // *Методист.* – 2018. - № 2. – С. 4-8.

«...Маленькі представники нового покоління, що вперше ввійдуть у школи України цього року, вже живуть у сучасному світі, де успішним стає той, хто активно діє, бере на себе відповідальність, відчуває власну гідність. Батьки й учні мають велику надію, що навчання в реформованій школі буде цікавим і корисним, розвивальним і дослідницьким, гуманним і патріотичним.

Щоб стати вчителем Нової української школи, треба пройти відповідну підготовку в системі післядипломної освіти за «Типовою освітньою програмою організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти» затвердженою Наказом Міністерства освіти і науки України № 36 від 15.01.2018. У цьому вчителям мають допомогти спеціально підготовлені тренери...».

Т. Сорочан

Токмань Г. Шкільний предмет «Українська література» - був, є і має бути! : [розмова з професором Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди] / Г. Токмань // Літературна Україна. - 2017. - 9 лют. - С. 5.

Чернов В. Професійне кредо - виховувати успішних дітей : [розмова з викладачем Сумської спеціалізованої школи № 10] / В. Чернов // Голос України. - 2017. - 30 верес. - С. 6.

Фарушина М. Педагогічний маркетинг у професійній діяльності педагога Нової української школи / М. Фарушина // Методист. – 2018. - № 2. – С. 34-37.

Фасоля А. Психологічна і фахова готовність учителя літератури до роботи в системі особистісно зорієнтованого навчання / А. Фасоля // ШБІЦ. Бібліотечна робота. - 2016. - № 3. - С. 21-26.

В статті розглянуто погляди вчених-методистів на роль словесника у становленні учня-читача, окреслено сутність і шляхи забезпечення психологічної і фахової готовності вчителя до роботи в умовах особистісно зорієнтованого навчання.

У професійній діяльності педагога Нової української школи виокремлено принципи педагогічного маркетингу:

- * принцип інформаційної відповідності;
- * принцип пріоритетності;
- * принцип стратегічної орієнтації;
- * принцип елективності навчання;
- * принцип ефективної діяльності;
- * принцип компетентнісного підходу.

Юдіна М. #Школаплюс. Зручні учительські комунікації / М. Юдіна // Інформатика в школі. - 2016. - № 5. - С. 16-19.

ШколаПлюс - це безкоштовний онлайн-сервіс, створений для зручної взаємодії вчителів та батьків, для вирішення організаційних питань у зручний спосіб та зручний час для вчителя та батьків учнів.

4. Освіта в зарубіжних країнах

Сьогодні гарна освіта - це запорука професійного зростання, успіху і фінансового благополуччя. Яку освіту (технічну або гуманітарну) отримати, яку спеціальність освоїти, - дуже багато тут залежить від здібностей і бажання, від матеріальних можливостей і планів

щодо майбутньої кар'єри.

Сьогодні інформацію про зарубіжні освітні установи можна почерпнути з газет і журналів або на сайтах інтернету. Але справа в тому, що більшість публікацій в ЗМІ носить рекламний характер, тому інформацію, що міститься в них, не можна назвати абсолютно об'єктивною.

Пішли в минуле ті часи, коли вчитися за кордоном могли тільки багаті люди або діти з сімей з дуже високим достатком. Агентства міжнародного розвитку деяких країн забезпечують спонсорську підтримку іноземним школярам і студентам в рамках загальної міждержавної програми допомоги і розвитку.

Існує багато програм по обміну школярами та студентами. Щоб стати учасником даної програми, необхідно подати заявку, здати необхідні тести і пройти співбесіду. А найнадійніший спосіб виграти в конкурсі - це добре вчитися, як не банально це звучить.

У кожній країні є своя специфіка виховання та навчання, що складається упродовж сотні років та зазнає реформування. Загалом, система освіти та методика викладання у пострадянських країнах суттєво відрізняються від європейських. Україна, яка прагне наблизитися до ЄС, дедалі частіше впроваджує іноземний досвід. Пропонуємо Вам детальніше познайомитися з освітою та кращими навчальними закладами світу.

Бесплатное образование в техникумах Польши после 9-10 класса // Сучасна освіта. - 2018. - № 1. - С. 11.

Бондаренко Г. Змістове забезпечення підготовки вчителя до мовленнєво-риторичної діяльності в США та європейських країнах (Болгарія, Франція, Польща) / Г. Бондаренко // Початкова школа. - 2017. - № 11. - С. 53-56.

Варовой А. Рейтинг країн з кращою у світі шкільною освітою : [Електронний ресурс] : [у статті проаналізовано 10 країн з кращою освітою] / А. Варовой // learning.ua : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://learning.ua/blog/201702/reitynh-krain-z-krashchoiu-u-sviti-shkilnoiu-osvitoiu/>

Годунко Л. Реформування змісту іншомовної освіти в Словацькій республіці в другій половині ХХ століття: історико-педагогічна ретроспектива / Л. Годунко // Українське слово і сучасність. - 2015. - № 12. - С. 36-40.

Гурак Р. Контроль сфери освіти: досвід країн ЄС / Р. Гурак // Освіта України. - 2015. - 19 жовт. - С. 11.

Деркач Ю. Польські педагоги-«зірки» музичного виховання : [досвід роботи] / Ю. Деркач // Музичний керівник. - 2017. - № 6. - С. 22-29.

Єгорова О. Розвиток позашкільної освіти у США: обґрунтування періодів і тенденцій / О. Єгорова // Рідна школа. - 2016. - № 11-12. - С. 54-60.

Каланич О. У чеській школі готують до життя / О. Каланич // Освіта. – 2016. – 12 груд. – С. 13.

Автор статті, переможця конкурсу «Вчитель року – 2015» побувала в Празі та поспілкувалася із чеськими колегами та учнями і ділиться власними враженнями від побаченого.

Коваленко О. STEM-освіта: досвід упровадження в країнах ЄС та США / О. Коваленко, О. Сапрунова // Рідна школа. - 2016. - № 4. - С. 46-49.

Короденко М. Освіта по-американськи / М. Короденко // Освіта України. - 2016. - 8 серп. - С. 14-15.

Ланько О. С. Шкільне навчання в інших країнах : інформація від учасників процесу / О. С. Ланько, О. Д. Пономаренко, Д. П. Пошольченко // Історія та правознавство. - 2016. - № 34-36. - С. 21-24.

Ланько О. С. Шкільне навчання в інших країнах : інформація від учасників процесу / О. С. Ланько, О. Д. Пономаренко, Д. П. Пошольченко // Мистецтво в школі. - 2017. - № 1. - С. 2-5.

Мартиненко С. Змістове забезпечення початкової освіти Польщі / С. Мартиненко // Початкова школа. - 2016. - № 6. - С. 46-47.

Мартиненко С. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи в Польщі / С. Мартиненко // Початкова школа. - 2016. - № 3. - С. 52-54.

Мартиненко С. Особливості навчання молодших школярів у Польщі / С. Мартиненко // Початкова школа. - 2016. - № 2. - С. 38-40.

Найпопулярніші країни серед українців для навчання за кордоном // Сучасна освіта. – 2015. - № 9-10. - С. 8-9.

Перепада О. Як приймають до школи дітей в різних країнах. Досвід Німеччини : [Електронний ресурс] / О. Перепада, В. Топол // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-pryjmayut-do-shkoly-ditej-v-riznyh-krayinah-dosvid-nimechchyny/>. – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

Петрик С. Шкільна освіта в світі: французьких дітей навчають мистецтву, а в Японії за відмінниками стежать майбутні боси / С. Петрик // Паросток. - 2015. - № 4. - С. 50-53.

Писанська В. Учуть в школі, учуть в школі, учуть в школі... : [про освіту і школи Німеччини] / В. Писанська // Голос України. - 2015. - № 6. - С. 10.

Пілотний проект латвійських шкіл // Освіта України. - 2015. - 23 листоп. - С. 9.

Про те, які проекти у сфері освіти реалізує Латвійська асоціація інформаційно-комунікаційних технологій, під час круглого столу розповів її фахівець Андріс Мельнудріс.

Сорока В. Для Мікеланджело від освіти / В. Сорока. // Освіта України. – 2016. – 14 листоп. – С. 13.

Автор статті знайомить з книгою Дуга Лемова, в якій подані інструменти для вчителя, майстерне володіння якими дає змогу піднести педагогічну майстерність на рівень мистецтва. Та 49 методик для того, щоб учні були спроможні вступити до коледжу.

Сорока В. Траєкторія всесвітнього маятника : [про книгу Кена Робінсона «Школа майбутнього»] / В. Сорока // Освіта України. – 2016. – 3 жовт. – С. 14-15.

Сорока В. «Фінська мрія» збулася : освітні системи, завдяки яким з'явилися школи, що стали бажаним взірцем для різних країн світу, присвячена книжка Пасі Сальберга «Фінські уроки» / В. Сорока // Освіта України. – 2016. – 12 груд. – С. 14-15.

Топол В. Як приймають до школи дітей в різних країнах. Досвід Британії та США : [Електронний ресурс] / В. Топол // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-pryjmayut-do-shkoly-ditej-v-riznyh-krayinah-dosvid-brytaniyi-ta-ssha/>. – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

Топол В. Як приймають до школи дітей в різних країнах. Досвід Чехії: [Електронний ресурс] / В. Топол // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/yak-pryjmayut-do-shkoly-ditej-v-riznyh-krayinah-dosvid-chehiyi/>. – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

Чичук А. Сучасні моделі навчання на курсах підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії / А. Чичук // Рідна школа. - 2016. - № 7. - С. 74-77.

Швадчак Н. Відштовхнутись від дна: чому в литовській школі учням дозволено нічого не робити, а вони вчаться : [Електронний ресурс] / Н. Швадчак // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/vidshtovhnutys-vid-dna-chomu-v-lytovskij-shkoli-uchnyam-dozvoleno-nichogo-ne-robyty-a-vony-vchatsya/>. – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

Перш ніж створювати власну школу в Литві, Лауріна Варнецьке вивчила досвід однієї незвичайної (хоч і державної) школи в Гамбурзі, і побувала у Фінляндії (але нічого особливого спершу там не зауважила). Тепер Лауріна –мама дванадцятирічного школяра, засновниця і директорка школи [Forvardas](#), ділиться підходами, які, вона певна, можна застосувати в

будь-якій школі. «Нова українська школа» публікує головне з виступу Лауріни на Фестивалі.

Швадчак Н. «Моя мрія тут»: як фінські вчителі приїхали в українську сільську школу: [Електронний ресурс] / Н. Швадчак // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/moya-mriya-tut-yak-finski-vchyteli-pruyihaly-v-ukrayinsku-silsku-shkolu/> . – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

Швадчак Н. Співучительювання. Що це і навіщо? : [Електронний ресурс] / Н. Швадчак // Нова українська школа : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/articles/spivuchytelyuvannya-shho-tse-i-navishho/> . – Дата звернення: 21.03.2018. – Назва з екрану.

У межах фінсько-українського проекту «Змінитися за сім днів» фінські освітні експерти Еса Сінівуорі та Кайсу Хельмінен, які мають близько тридцяти років педагогічного стажу та два роки займаються співучетилуванням у Фінляндії, провели чотири уроки в українській школі у селі Трудолуб Полтавської обл. Вони поділилися думками про користь і виклики спільної роботи вчителів.

Яніцка-Панек Т. Сучасна реформа системи освіти в Польщі / Т. Яніцка-Панек // Початкова школа. - 2017. - № 5. - С. 42-45.

Вихователь — це особа, яка за дорученням народу має повсякденний доступ до найдорожчого народного багатства — розуму, думок, почуттів дітей, підлітків і юнацтва. Перед ним, з одного боку, моральні цінності, створені, вистраждані протягом століть, з другого — багатство народу, його майбутнє, його надія — молоде покоління.

Вихователь творить найбільше багатство суспільства — людину. В цьому творенні найголовнішим є вміння знайти в моральних цінностях нашої Вітчизни і всього людства те, що треба вкласти в юні душі. Визначивши, що треба вкласти в юні душі, вихователь замислюється над тим, як настроїти своїх вихованців на сприйняття моральних цінностей.

В. О. Сухомлинський

